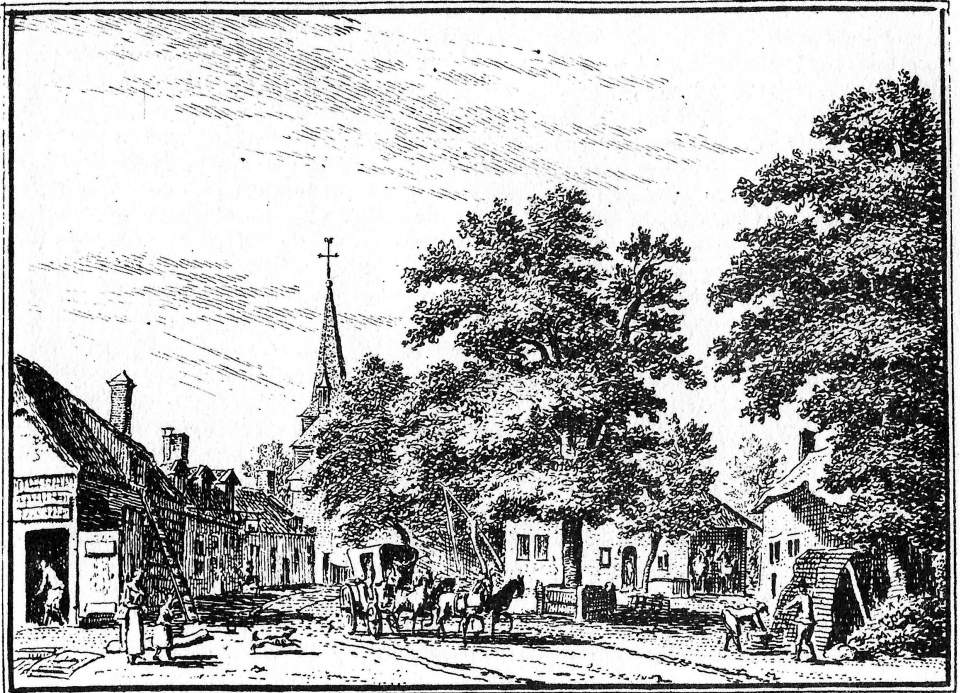

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

122.

Het DORP DOORN.

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, Vlieterweg 108, 3925 GD Scherpenzeel
tel. 033 – 2778813 e-mail: voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl

Secretaris
en Public Relations: dhr. A.C. van Herk, Herfsttuin 24, 3772 VJ Barneveld
tel. 06-53408994 e-mail: secretaris@amersfoorteo.ngv.nl

Penningmeester: dhr. drs. Th.H. van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort
tel. 033 – 4726015 e-mail: penningmeester@amersfoorteo.ngv.nl

Lid: vacature

Lid: dhr. H. Hooijer, Garietstraat 267, 3813 BM Amersfoort
tel. 033 – 4632621 e-mail: heimen.h.a@gmail.com

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, voornoemd

Plaatsvervanger: dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator: vacature

Periodiek

Hoofdredacteur: dhr. A.C. van Herk, voornoemd

Redactieadres: redactie@amersfoorteo.ngv.nl

Eindredacteur: dhr. prof. dr. J.S. Kaastra, Slotlaan 337, 3701 GJ Zeist
tel. 030 – 6962934

Redacteuren: dhr. M. van de Krol, Marterhoeve 20, 3831 TA Leusden
tel. 033 – 4945110
dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd
vacature

PR-ondersteuning mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, Zaagmolenhof 13, 3833 KT Leusden
tel. 033 – 4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

Webmaster dhr. A.C. van Herk e-mail: webmaster@amersfoorteo.ngv.nl

Website <http://amersfoorteo.ngv.nl>

Twitter www.twitter.com/NGV_AFT

Facebook NGV Amersfoort

Omslag: Het dorp Doorn met de kerk (I. Tirion, Het verheerlijkt Nederland, Amsterdam 1745–1774). Zie ook pag. 37.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

*Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Amersfoort en omstreken
opgericht 18 december 1971*

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 550.

Jaargang 25

april 2016

nummer 2

Ten geleide

Het is inmiddels lente geworden, de tijd vliegt om. Naast de verslagen van de lezingen van de afdeling hebben we weer een aantal extra artikelen ontvangen. Gevarieerde verhalen over *Een ongeluk op molen De Gunst in Amersfoort*, *Armenzorg in de 18^e eeuw*, *Sporren van oorlog in Eemland* en *Tips over digitale kranten*. Deze betrokkenheid stellen we zeer op prijs. De NGV van, voor en door leden! Het beknopte verslag van de algemene ledenvergadering geeft een impressie van de ontwikkelingen binnen de NGV. Verregaande digitalisering, een nieuw huishoudelijk reglement, vanaf komend jaar mogelijk minder uitgaven van Gens Nostra, kostenbeheersing. De resultaten van de enquête worden omgezet in vernieuwingen. Al met al maatregelen om positieve dynamiek terug te krijgen en de ledenteruggang te keren. Luisteren naar wat leden willen. Van aanbod- naar vraaggerichte dienstverlening. Wij wensen u veel leesplezier en succes met uw genealogische activiteiten.

Arie van Herk, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 juli 2016 inleveren

Voor nadere instructies zie <http://amersfoorteo.ngv.nl> onder menu Afd. blad.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 7,- per jaar te storten op rekening NL85 INGB 0002 6663 78 ten name van Penningmeester NGV afdeling Amersfoort en omstreken onder vermelding van 'abonnement periodiek'.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: GDC Driebergen te Doorn

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.00 uur en 's avonds vanaf 19.00 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium nader ingevuld kunnen worden, verdient het ook aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Dinsdag 10 mei 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Reunion	
Inleider	de heer Frans van Bodegom	

De Apple Macintosh bestaat sinds 1984 en is de eerste grafische computer met een muisgestuurde interface. De grafische interface zou een grote omwenteling brengen in het *stenen tijdperk* van de computers. Het hoeft geen betoog dat bij de beginnende automatisering ook mondjesmaat genealogieprogramma's ontwikkeld werden, deze waren in eerste instantie DOS-georiënteerd, PRO-GEN in 1989, en in dezelfde periode HazaData en GensData. Veel genealogen behoren tot de wat oudere garde en werken met een computer was voor velen een stap te ver, nog afgezien van de gebruikers(on?)vriendelijkheid van diverse programma's en niet te vergeten de (soms lastige) leercurve, vooral bij *computer-analfabeten*.

Reunion for Macintosh bestaat sinds 1988 en de makers hebben zich goed gerealiseerd dat een genealogieprogramma een hulpmiddel behoort te zijn bij de hobby genealogie, dus geen lastige codes of toetscombinaties.

De gebruikersvriendelijkheid van de Mac in combinatie met Reunion is een perfecte combinatie en geeft ongekende mogelijkheden:

- koppelen van afbeeldingen, video, audio, tekstbestanden etc. middels *drag-and-drop*, in de volksmond oneerbiedig als *sleur en pleur* aangeduid
- veranderen van naam van een afbeelding of pad: voor Reunion géén probleem, vindt de bestanden altijd automatisch terug (tenzij echt weggegooid)
- meerdere familiebestanden tegelijkertijd open, geen probleem
- naadloze synchronisatie op *veldniveau* met iPhone en/of iPad middels de app Reunion-Touch
- foto's gemaakt met de iPad automatisch gekoppeld en gesynchroniseerd met het familiebestand op de Mac
- werken met meerdere Macs, bijv. laptop en desktop
- opmaak van de gezinskaart nagenoeg vrij aanpasbaar naar uw wensen
- unicode, dus ook Oost-Europese lettertypen

U vraagt zich af: wat moet ik als verstokte Windows-gebruiker en adept van GensDataPro, Aldfaer of PRO-GEN met al deze informatie. Kijk ook eens bij de burens en laat uw (vaak onterechte) vooroordelen vallen.

Mogelijk heb ik uw nieuwsgierigheid een beetje geprikkeld: neem alvast een kijkje op de site van Leister bij de Video Tutorials (<http://www.leisterpro.com/doc/video/videoplayer.php>) en laat u verrassen.

Komt, ziet en verwondert u en . . . wie weet komen mooie gedachten over u.

Datum	Zaterdag 17 september 2016	NGV
Tijd	van 14.00 tot 16.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Computergenealogie	

Er zijn vertegenwoordigers van o.a. de genealogische programma's Aldfaer, GensDataPro en PRO-GEN aanwezig die u deskundig kunnen bijstaan en adviseren. Verder zijn er diverse ervaren genealogen van de afdeling aanwezig die een bijdrage leveren en u helpen met een maximaal haalbare oplossing van uw vragen. De bijeenkomst is bedoeld om u kennis te laten maken met verschillende genealogische programma's en om samen verder te komen door elkaar te helpen bij het oplossen van grote en kleine computerproblemen. Het is een inloopmiddag, dus u hoeft niet speciaal om 14.00 uur aanwezig te zijn. De zaal is open vanaf 13.30 uur.

Datum	Donderdag 6 oktober 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	De Amersfoortse schilders Toon Tieland en Johan Traarbach	
Inleider	de heer Wichard Maassen	

Al dertig jaar werk ik als (dagblad)journalist, sinds 1995 voor (AD) Amersfoortse Courant. Kunstgeschiedenis is mijn grote passie. In de tijd die vrijkwam nadat ik in 2009 een stapje terugdeed, richtte ik me op onderzoek naar Amersfoortse kunstenaars. Het eerste resultaat daarvan was een biografie van de schilder Toon Tieland (1919–2006). Dit boek verscheen in 2013 bij uitgeverij Bekking & Blitz. Kort daarop ben ik begonnen met een studie naar leven en werk van Johan Traarbach, evenals Tieland een expressionistisch schilder. Streven is om dit (na)jaar, tien jaar na zijn dood, een biografie van Traarbach uit te brengen.

In de lezing schets ik een (dubbel)portret van Tieland en Traarbach. Ik behandel hun levensloop, de overeenkomsten tussen hen, maar vooral ook de verschillen: in karakter en schilderwijze. Ze waren levenslang bevriend met elkaar en echte tegenpolen. Tieland was extrovert en over het algemeen heel vrolijk, ook in zijn werk, Traarbach daarentegen meer introvert en melancholiek. Ze hadden dezelfde inspiratiebron: de Vlaamse expressionisten uit de school van Sint-Martens-Latem, met Gustave De Smet en Constant Permeke als belangrijkste representanten. Deze stroming was actief in de eerste helft van de vorige eeuw.

In de lezing toon ik een groot aantal afbeeldingen van schilderijen en foto's. Hoewel ik geen genealoog ben, zal ik toch wat vertellen over het stamboomonderzoek dat ik heb verricht voor mijn biografieën over Tieland en Traarbach.

Datum	Donderdag 17 november 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Familiekroniek Hovestad	
Inleider	de heer Piet Hovestad	

Vooraf aan de lezing vindt eerst een korte ledenvergadering plaats. De agenda voor deze afdelingsledenvergadering en het verslag van de vorige zijn te vinden op internet <http://amersfoorteo.ngv.nl>. De agenda en de bijlagen liggen vóór aanvang van de vergadering eveneens ter inzage en er zijn ook meerdere exemplaren beschikbaar.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

HCC!genealogie, werkgroep Veenendaal – Elke vierde maandag van de maand in de Christelijke Scholengemeenschap, Sportlaan 11-13, 3905 AD in Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Ledenbestand

Per 1 januari 2016 heeft de afdeling 348 leden en 15 administratieve inschrijvingen vanuit een andere afdeling. Op 1 januari 2015 was dit aantal 369 leden en 14 administratieve inschrijvingen. Helaas een teruggang van 21 leden.

Overleden:

Dhr. W. de Ruijter	Leusden
Dhr. P.H. Ietswaart	Ermelo

Nieuwe leden:

Mw. M.E. Oskam-Plantenga	Putten
Dhr. J.H.Th Wijntjes	Achterveld
Dhr. J.W. Hilbron	Wageningen
Dhr. G.J. Kuijk	Leusden
Dhr. E.M.J. Corten	Harderwijk
Dhr. P. Duist	Wognum

Nieuwe adm. inschrijving:

Dhr. ing. J.H. van het Groenewoud	Nuenen
-----------------------------------	--------

<i>Opzeggingen:</i>		Dhr. M. Brouwer	Soest
Mw. C.M. van Dijkhuizen	Leusden	Dhr. R. van der Meer	Ede
Mw. drs. H.A. de Bruijn	Barneveld	Dhr. R. Kerkmeijer	Driebergen- Rijsenburg
Mw. W.J. Klok- van Dasselaar	Nijkerk	Dhr. J.H.A. Schulten	Leusden
Mw. R. Uittien-Jacobs	Harderwijk	Dhr. A.C. Jol	Amersfoort
Mw. J. van Plateringen- van der Windt	Harderwijk	Dhr. G.L. van Bekkum	Achterveld
Dhr. J. de Jong	Rhenen	Dhr. A.W.G. Lammers	Scherpenzeel
Dhr. ing. J.J. Bout	Zeist	Dhr. Th. Evers	Hoevelaken
Dhr. ir. N.M. Knottnerus	Zeist	Dhr. E. van Brakel	Bilthoven
		Dhr. A.P.G. Neijts	Soest
		Dhr. J. van Dijk	Veenendaal

Van uw voorzitter

door Willem van Maren

Op donderdag 2 juni 2016 zal in Utrecht het derde Famillement plaatsvinden. Het eerste Famillement was in Maastricht in 2012 en twee jaar later volgde Leiden. Omdat onze afdeling voor een groot deel in de provincie Utrecht ligt hebben we besloten om als afdeling ook met een (kleine) stand aanwezig te zijn. Het belooft weer een grote happening te worden voor genealogisch Nederland. Als u de vorige eve-

nementen hebt bezocht dan zult u zeker weer willen komen. Als u de Famillementen in 2012 en 2014 hebt gemist heeft u nu de kans om dit in te halen. De toegang is gratis en u hoeft zich niet te registreren. Meer bijzonderheden kunt u vinden op <http://famillement.blogspot.nl/2015/06/famillement-2016-in-utrecht.html>.

Ik hoop velen van u te ontmoeten.

Fotodatering en identificatie

Lezing door dhr. Peter Eyckerman op dinsdag 15 december 2015. Marcel van de Krol doet verslag.

Op dinsdag 15 december 2015 gaf de heer Peter Eyckerman (<http://spoorzoeker.petereyckerman.be>) een lezing over datering en identificatie van oude foto's onder het motto: Achter elke foto schuilt een verhaal.

- Wanneer is die oude familiefoto of portretfoto genomen?
- Wie staat er eigenlijk op?
- Is dat nu mijn overgrootvader of mijn betovergrootvader?

Fotograaf

Zoek de fotograaf op in de *Directory of Photographers in Belgium* of voor Nederland *Photographers in the Netherlands*. De

activiteitperiode op een bepaald adres geeft meteen een idee in welke periode de foto genomen is.

Het is van belang dat je kijkt naar de naam van de fotograaf en zijn woonplaats. Aan de hand van het adres van de fotograaf kun je uitzoeken van wanneer tot wanneer hij actief was.

Afrdrukprocédé

Bepaal het fotografisch afdrukprocédé. Een goede hulp is Graphicsatlas.org. De meest voorkomende afdrukprocédés zijn albumine (1860–1895), collodion/gelatine POP (1885–1910) en gelatine-zilver DOP

afdrucken (1890–2000).

De verschillende soorten van foto's zijn (periodes gebaseerd op algemeen commercieel gebruik voor portretfoto's):

- Daguerrotypie (op koper) 1842–1860
- Ambrotypie (op glas) 1852–1860
- Albuminedruk 1858–1895
- Carte-de-visite 1858–1915
- Kabinetkaart (grote carte de visite) 1866–1915
- Kooldruk (blijvend zwart wit) 1864–1895
- Zwart-wit afdruk (POP-DOP) 1885–heden
- Postkaart 1900–heden (voor portretfoto's tot de jaren 1950)
- Andere formaten en amateurfoto's 1900–heden

Hier volgen enkele voorbeelden waar je op moet letten om het jaartal van een foto in te schatten. De hoeken van de foto waren recht tot ongeveer 1870 en daarna afgerond en vanaf die tijd waren er ook zwarte of rode lijnen om de foto. Tot in de jaren 1860–70 kijken mannen recht in de lens, vrouwen kijken meer opzij. 1870: een rode of zwarte rand om de foto en rechte hoeken. Vanaf 1870 meer ronde hoeken. 1880–1889: de foto krijgt meer achtergrond. Daarvoor gebruikte men meestal een kale muur. De fotograaf heeft een meer uitgebreid visitekaartje op de achterkant van de foto. De geportretteerde is in de jaren 1860 meestal ten voeten uit in beeld, daarna maar tot aan de knie of als buste (tenzij voor huwelijken en communiefoto's). Dat heeft zijn weerslag op de kledingelementen die gebruikt kunnen worden voor datering.

Kledij

Dateer de kledij. Vooral vrouwenkledij is hiervoor interessant, de mode evolueerde snel en er is veel documentatie over te vinden. Vanaf 1890 waren de foto's scherp tot ongeveer aan de buste en de verdere onderkant was vaag gemaakt. In die tijd kwamen

ook de pofmouwen in zwang. 1900–1910: de vrouwen hebben soms een dot haar op het hoofd, uiteraard alleen te zien als zij geen hoed op hebben en hebben een wespentaille. Dit laatste was er voordien ook maar verdwijnt vanaf 1911. Vanaf 1915 zijn de rokken iets korter, daarvoor tot aan de enkels. Vanaf 1914 een onbedekte hals.

Tot circa 1890 kwamen koppels niet vaak samen voor op één foto. Meestal heeft men een portret van de man en van de vrouw apart. Vanaf 3–4 jaar zijn de jongens in een korte broek, daarvoor droegen alle kinderen een jurkje.

Details vertellen meer over de persoon. Zoals medailles, juwelen, ringen, spullen in het studiodecor enzovoort. Als je een foto gescand hebt (best op 600dpi), open het in een fotoprogramma en zoom in op het voorwerp. Je komt dan soms voor verrassingen te staan van wat er op een ring of medaille staat.

Gelegenheid

Bij welke gelegenheid werd de foto gemaakt? In combinatie met genealogische gegevens kan dat een heel nauwkeurige datering geven, denk aan huwelijk of communie.

Karton

De kartonnen drager van carte-de-visite type foto's werd almaar dikker en groter, ook de grootte van postkaartfoto's evolueerde in de tijd:

- 1854–1870 dikte 0,3–0,5 mm
- 1870–1885 dikte 0,5–0,7 mm
- 1885–1890 dikte 0,7–1,0 mm
- 1890–1914 dikte 1,0–1,2 mm

Wil je van twee portretfoto's weten of het dezelfde persoon is, open dan de twee foto's in een fotoprogramma, zorg dat de ogen even groot zijn door middel van in- of uitzoomen en zet de twee foto's naast elkaar. Nu trek je horizontale lijnen van links naar rechts over de kin, mond, neus, ogen, voorhoofd enzovoort. Nu zou je een gelijke-

Voorbeeld van de damesmode rond 1886 (wespentailles). Afbeelding uit de Bazar: geïllustreerd tijdschrift voor modes en handwerken, jrg. 13, nr. 12 p. 180-181, via www.kb.nl.

nis kunnen zien. Dit geldt niet voor de oren want de ene persoon kan iets voorover kijken en de ander iets omhoog, dan verandert de stand van de oren.

Wat kostte het vroeger om een foto te laten maken? De prijs van een set van 12 cartes-de-visite foto's vergeleken met het loon van een arbeider:

- jaren 1860: 3-6 daglonen
 - jaren 1880: 1,5-3 daglonen
 - jaren 1890: 1,5-3 daglonen
 - jaren 1900: 1-2,5 daglonen
- Baseer je nooit op slechts één kenmerk, het is de combinatie van zoveel mogelijk elementen die een datering betrouwbaar en nauwkeurig maakt. Veel succes.

Oud schrift

Lezing door dhr. Ton Reichgelt op donderdag 21 januari 2016. Marcel van de Krol doet verslag.

Op donderdagavond 21 januari 2016 hield dhr. Ton Reichgelt een lezing over oud schrift met als motto *Venster op het verleden*. De lezing was geen cursus over hoe je oud schrift moet lezen maar hoe vanaf de begintijd het schrift is ontstaan aan de hand van voorbeelden via een PowerPoint-presentatie. Vroeger zou dat een diavoorstelling zijn geweest. De voorbeelden zijn als volgt onderverdeeld:

- Oudheid
 - Middeleeuwen
 - Pausen
 - Steden
 - Notarissen
 - Particulieren
 - Bijzondere gebeurtenissen
 - Slot
- Op de eerste twee na zijn de voorbeelden uit het Archief Eemland te Amersfoort.

Oudheid

Het allereerste voorbeeld was de steen van Rosette. Op deze steen was tekst gebeiteld in twee talen in drie verschillende geschriften. Deze steen is ontdekt tijdens de Egyptische veldtocht van Napoleon 1798–1799. Daarna kwam de Romeinse gedenksteen (Xanten), een grafsteen van een Romeins veteraan van Legio VI Victrix. Ons alfabet is afgeleid van het Latijn. Daarna kwamen diverse onderwerpen en voorbeelden aan de beurt zoals onder andere het vroeg-middeleeuwse Utrechtse psalter (boek met psalmen) en het Eadwine psalter uit Canterbury (12^e eeuw).

Middeleeuwen

Ontwikkeling schrift. Men kreeg het boekschrift omdat hetgeen men schreef ook door anderen gelezen moet kunnen worden. Het boekschrift bestond al vóór de boekdrukkunst. Verder bestond het oorkondschrift. Na de middeleeuwen kreeg men een handtekening, daarvoor gebruikte men een lakzegel. In de middeleeuwen konden weinig mensen lezen en schrijven. Ook hooggeplaatste personen konden niet schrijven maar hadden daar hun mensen voor. Daardoor was er dus geen controle of deze wel het juiste opschreven.

De verschillende lettertypen zijn cursief, gestileerd cursief en humanistenschrift. Rond de 17^e eeuw het oud-Hollandse klerkencursief (niet latijn cursief). In de 18^e eeuw kwam het schoolmeesterhandschrift.

Pausen

Vanaf nu kregen wij voorbeelden van documenten uit Amersfoort, het Archief Eemland.

- Pauselijke bul. Bul Callixtus III 1475 aan St Jansklooster
 - Ordonnantie Karel V 1544
 - Octrooi Filips II
- Tot zover de ontwikkeling van het oud schrift tot 1800, hierna bijzondere stukken

van Archief Eemland, onderverdeeld naar de vervaardigers zoals Pausen, Keizers, Bisschoppen en andere landsheren, Steden en Notarissen.

Steden

Er werd meer gebruik gemaakt van de volkstaal, de opkomst van papier kwam ter vervanging van het perkament en er was uitbreiding van de administratie. Perkament heeft de tand des tijds doorstaan. De latere papersoorten waren niet zuurvrij en begonnen na een tijd te bederven. Na 1800 werd papier mooier, gladder en gelinieerd maar wel kwetsbaarder.

Amersfoort kreeg stadsrechten in 1259, het recht om zichzelf te verdedigen. Het origineel is verloren gegaan maar bij iedere nieuwe bisschop werd het vernieuwd.

Een leuke anekdote is dat een document in de middeleeuwen vaak begon met: *Aan allen diegenen die dit zullen zien of horen lezen*. Dit omdat een hoop mensen niet konden lezen of schrijven. Het oudste resolutieboek is van 1436. Het is niet bekend of dit het eerste boek is of het eerste boek dat bewaard is gebleven.

Notarissen

Notariële oorkonden (rond 1600). Notaristeken i.p.v. zegel. De oorkonden hadden geen zegel meer maar een notariskensmerk en een uitgebreide datering (middeleeuwse datering).

Particulieren

Chirograaf (onderhandse akten particulieren). Op een akte werd de tekst twee keer geschreven, boven en onder. Op de helft kwam een regel met Romeinse cijfers. Het document werd in tweeën geknipt precies op de regel met Romeinse cijfers en door de twee helften tegen elkaar aan te leggen kon men zien of ze bij elkaar hoorden en niet vervalst waren. De bovenste helft bewaarde de notaris en de onderste helft was voor de

burger.

Bijzondere gebeurtenissen

Enkele voorbeelden van bijzondere gebeurtenissen:

- Verraad 1536
- Alteratie 1579

- Montecucculi 1629
- Archief in het water
- Schandaal bij Ds. Visvliet

Slot

Voorbeeld: rekening Dirkje Hilhorst 1872–1900

Willem Hendrik Kam, gemeentearchitect van Amersfoort

Lezing door mevrouw Saskia Stouten-Schrijer op dinsdag 16 februari 2016. Marcel van de Krol doet verslag.

Op dinsdagavond 16 februari 2016 hield mevr. Saskia Stouten-Schrijer van Archief Eemland te Amersfoort een lezing over de gemeentearchitect W.H. Kam (1844–1925). Zij begon haar lezing door eerst het een en ander te vertellen over het Archief Eemland maar daarvoor verwijs ik u naar het artikel over het Archief Eemland in het aprilnummer 2015 van deze uitgave.

Gemeentearchitect Willem Hendrik Kam is geboren op 3-5-1844 in Dreischor en overleden 29-9-1925 in Amersfoort. Dhr. Kam is vooral bekend geworden om zijn neoclassicistische architectuur, dit is onder andere te herkennen aan het gebruik van halfronde bogen in zijn bouwwerken. Hij trouwt op 14-8-1872 en is gemeentearchitect van 1871 – 1909.

Gemeentearchitect W.H. Kam ging in de leer bij leermeester Johan Frederik Metseelaar en samen ontwierpen ze onder andere de Nieuwe Westerkerk aan de Kruiskade in Rotterdam anno 1866.

De taken die een gemeentearchitect in 1871 moest vervullen waren er veel. Zo stond hij onder onmiddellijk bevel van Burgemeester en Wethouders. Hij was belast met toezicht op gemeente-eigendommen, zoals straten, pleinen, openbare gemeentegebouwen, riolen, waterleidingen, wegen, voetpaden, begraafplaatsen, scheepstimmerwerf, de haven, grachten, sluizen, bruggen, werven, plantsoenen, het Jaagpad langs de

Eem en de werken aan zee. Tevens moest de gemeentearchitect op een plaats van een onheil aanwezig zijn. Wilde hij een dag vrij, dan moest hij het aan de burgemeester vragen. Indien hij meer dan 8 dagen vrij verzocht moest geheel B&W hier goedkeuring voor verlenen.

Afbeelding uit Archief Eemland

Hierna kregen wij vele (oude) foto's en bouwtekeningen te zien van gebouwen die door architect W.H. Kam zijn ontworpen. Een aantal gebouwen bestaat niet meer maar een belangrijk deel is nog steeds in Amersfoort te zien en is nog bepalend voor het huidige stadsbeeld. Hierna staan enkele voorbeelden van zijn hand met de jaartallen en of deze gebouwen zijn afgebroken of nog bestaan:

- 1871 Hogere Burgerschool in het Plantsoen (afgebroken)
- 1873 Poortgebouw Joodse Israëlitische Begraafplaats Soesterweg (bestaat nog steeds)

- 1875 Onze-Lieve-Vrouwetoren restauratie (bestaat nog steeds)
- 1875 Openbare lagere school Hellestraat (afgebroken)
- 1876 Armschool Lange Beekstraat (afgebroken)
- 1878 Woonhuis Langegracht 40 (bestaat nog steeds)
- 1879 Gymnasium Westsingel 45 (bestaat nog steeds)
- 1882 Aanbesteding Remonstrantse kerk Heerenstraat 2, nu een woning, met boogfriezen, steunberen en rondboogvensters (bestaat nog)
- 1884 Restauratie Vismarkt Amersfoort Langegracht (bestaat nog)
- 1884 Drieringensteeg, 4 woonhuizen in Muurhuizen (bestaan nog)
- 1885 Gemeentehuis Hoogland Hamseweg, is afgebroken
- 1885 Een villa op de Stadsring 103 die nog steeds bestaat
- 1886 Koppelpoort, algehele restauratie o.l.v. W.H. Kam (bestaat nog)
- 1887 Schoolbanken voor de openbare jongensschool zijn ontworpen door W.H. Kam
- 1887 Openbare meisjesschool Stadsring 236, bestaat nog
- 1888 Utrechtsestraat 46 een verbouwing. Bestaat nog.
- 1891 Sociëteit Amicitia, een verbouwing en oprichting van een muziektent. De muziektent is afgebroken, maar de gevel van de Sociëteit is nog te herkennen in het straatbeeld.
- 1892 Tabakspakhuis Muurhuizen voor dhr. Herschel, bestaat nog
- 1894 Tuinhuis van dhr. Herschel, Snouckaertlaan 13, welke is afgebroken.
- 1895 Gereformeerd weeshuis Hogeweg 4, later de M. van der Hoevenschool, afgebroken.
- 1895 Poortgebouw Algemene begraafplaats Soesterweg 187 die nog steeds be-

staat.

*Utrechtse Straat met Politie Bureau. Afbeelding uit
Archief Eemland*

- 1899 Politiebureau Utrechtsestraat dat helaas is gesloopt. Ook te zien op oude foto's en in datzelfde jaar een telefoonkantoor tegenover het politiebureau.
- 1900 Bouw gasfabriek en directeurswoning (ter hoogte van het huidige Eemplein). Afgebroken.
- 1902 Restauratie muren en ontwerp van een tiental bruggetjes tussen 1884 en 1907 o.a. op de Langegracht ter hoogte van de Heerenstraat en een soortgelijke brug in de St. Andriesstraat uit 1885. Deze bestaan nog.
- 1904 Uitbreiding oude gemeentehuis Westsingel 43.

Dhr. Kam is in juli 1909 eervol ontslagen als stadsarchitect. In 1912 stelt hij zich verkiesbaar als gemeenteraadslid en werd verkozen tot wethouder Publieke Werken. Van daaruit had hij toezicht op de bouwwerken die werden gebouwd of gerestaureerd. In 1912 is dhr. W.H. Kam als wethouder betrokken bij een discussie over de bouw van een watertoren op de Utrechtseweg, die er thans nog staat. Hieruit blijkt dat hij de uitstraling van een gebouw erg belangrijk vond. Aan een gebouw moest je kunnen zien welke functie het had.

In 1912 neemt hij ontslag als wethouder wegens huiselijke omstandigheden maar daarna ontwerpt hij nog wel o.a. de Ambachtsschool aan de Leusderweg en een huis

voor opvoedingsgesticht Zandbergen (beide gesloopt). Kam overlijdt op 29-9-1925, op 81-jarige leeftijd. Hij werd begraven op de Algemene Begraafplaats en later herbegraven op Rusthof.

Meer over dhr. W.H. Kam is te vin-

den in de app Publiek Geheim welke gratis is te downloaden in de appstore voor een iPad. Foto's van zijn ontwerpen zijn ook te bekijken op de website van Archief Eemland <http://www.archiefeemland.nl/collectie/fotos/>.

Delpher: de krant als bron voor genealogisch onderzoek

Lezing door dhr. Aat Oosterbroek op donderdagavond 17 maart 2016. Thijs van Veen doet verslag.

Dat wisten we natuurlijk al lang. Dat de krant ons informatie kan verschaffen voor ons genealogische onderzoek. Hiermee opent de spreker zijn lezing.

Wat is er in kranten te vinden:

- Familieberichten (de meeste familieberichten zijn overlijdensberichten)
- Terugblikken, interviews en necrologieën (achtergrondinformatie; aankleding van je stamboom)
- Studie: examens en diploma's
- Benoeringen, overplaatsingen, jubilea, ontslag en vertrek
- Activiteiten in politiek, verenigingen en sport
- Bijzondere gebeurtenissen: prijzen en ongevallen
- Juridische gebeurtenissen
- Zakelijke advertenties

Vervolgens geeft de spreker aan hoe je vroeger, later en nu in kranten kunt zoeken. Vroeger gebeurde dat door middel van het raadplegen van leggers. Alle kranten doorbladeren. Feitelijk onbegonnen werk. Log, omvangrijk, kwetsbaar. Is als het zoeken naar een speld in een hooiberg.

Later kwamen er microfiches en microfilms, die je kon lezen op leesapparaten. Dit is ruimtebesparend, maar nog steeds als het zoeken naar een speld in een hooiberg.

Nu zijn vele kranten gedigitaliseerd en daardoor op trefwoord(en) doorzoekbaar op je computer. En hiermee komen we bij Delpher.

Delpher (www.delpher.nl) bevat ruim 8 miljoen Nederlandstalige krantenpagina's, van 1618 tot 1995. Dit aantal komt volgens een schatting overeen met 10% van het totaal. In verband met eventuele auteursrechtelijke problemen, met name wat betreft foto's, zijn de jongste krantenpagina's in Delpher van 1995 en niet van een jongere datum. Dit jaartal zal net als bij de akten van de burgerlijke stand telkens opschuiven. Delpher is een initiatief van de Koninklijke Bibliotheek, in samenwerking met universiteiten, archieven en bibliotheken. Delpher is een fantasiewoord, maar wel met een knipoog naar het delven van informatie en naar het orakel van Delphi. Delpher is gratis, heeft een goede gebruiksaanwijzing en is gebruiksvriendelijk. Op de homepage van Delpher staat een handleiding. In deze handleiding staan tips voor het zoeken in Delpher, en tips voor het bekijken en sorteren van de zoekresultaten. Ook staan hier instructiefilmpjes. Delpher maakt gebruik van OCR: Optical Character Recognition. Delpher maakt de bestanden doorzoekbaar op trefwoord(en). De kranten zijn pagina voor pagina gescand met behulp van een OCR-programma. Het OCR-programma maakt nog wel eens leesfouten. Er zijn betere OCR-programma's dan het voor Delpher gebruikte, maar deze zijn tegelijkertijd veel trager. Men heeft een balans gezocht tussen kwaliteit en snelheid.

Na het zoeken op een trefwoord geeft

Delpher het aantal hits aan. Vervolgens kun je de gewenste hits selecteren. In de genealogie kun je Delpher gebruiken voor het zoeken op familienaam. De familienaam voer je in als trefwoord. Delpher is bijzonder geschikt voor het aankleden van je stamboom en voor het vinden van onbekende kranten.

Na de pauze neemt de spreker ons echt mee naar de website www.delpher.nl. De website is sinds 2014 operationeel. De zoekfunctie is niet hoofdlettergevoelig. Je kunt selecteren op periode, op verspreidingsgebied en op soort bericht. Je kunt kiezen voor alles, maar ook apart voor boeken, kranten, tijdschriften en radiobulletins. Je kunt zoeken op één woord, bijvoorbeeld genealogie, maar het aantal hits is dan zo groot dat er geen beginnen aan is om alle zoekresultaten te bekijken. In zo'n geval is het beter om twee of meer zoektermen te gebruiken. Voor het zoeken naar twee woorden die niet dicht bij elkaar staan, typ je AND tussen de zoekwoorden. Beide woorden moeten voorkomen in de tekst, maar ze hoeven niet dicht bij elkaar te staan. Voor het zoeken naar een vaste combinatie van woorden gebruik je dubbele aanhalingstekens. Bijvoorbeeld "Thijs van Veen". De resultatenlijst geeft alleen treffers met deze vaste combinatie. Voor het zoeken naar twee woorden die wel dicht bij elkaar staan, typ je PROX tussen de zoekwoorden. Beide woorden moeten voorkomen in de tekst en ze moeten in elkaars nabijheid staan. De maximale afstand is tien woorden. Je kunt ook bepaalde combinaties van woorden uitsluiten, hiervoor typ je NOT tussen de zoekwoorden. Je kunt zoeken naar één van beide woorden, dan typ je OR tussen de zoekwoorden. Je kunt zoeken naar verschillende versies van een woord. Typ een * om nul, één of meer letters te vervangen. Typ een ? om één enkel teken te vervangen. De spreker zocht, als voorbeeld, naar de familie Boesekool, ook geschreven als Boessekool, Boezekool, Boesenkool, Boes-

senkool en Boezenkool. Gebruik je als zoekterm boe*e*kool, dan krijg je inderdaad deze familie met diverse schrijfwijzen, maar je krijgt ook allerlei soorten boere- en boerenkool! En dat is natuurlijk niet de bedoeling, hoe smakelijk ook. Met de zoekterm boe*e*kool NOT boere*kool sluit je boerekool en boerenkool uit, waardoor het aantal treffers handzamer is. Het vergt enige (tot veel) oefening om zodanige zoektermen te gebruiken dat je veel vindt, maar niet te veel.

De dag na deze lezing kregen we van Peter Dijks de volgende aanvulling:

Tip: overzicht digitale kranten

Bij de lezing van de heer Aat Oosterbroek op 17 maart 2016 over het gebruik van de landelijke website Delpher ging hij uitvoerig in op de mogelijkheden van de gedigitaliseerde kranten en tijdschriften die sinds eind 2013 via deze website geraadpleegd kunnen worden. Duidelijk werd dat zo'n 10% van de kranten op deze website met behulp van een zoekmachine kunnen worden doorzocht. De eerste krant die al in 2006 werd gedigitaliseerd was de sinds 1752 uitgegeven Leeuwarder Courant. Door een goede publiek-private samenwerking met de archiefinstelling Tresoar kwam de krant toen al, inclusief een zoekmachine, gratis voor het publiek ter beschikking. Handig als je voorouders in het Noorden hebt. Gaandeweg volgden ook andere archieven en historische verenigingen. Een handige website waarin je niet alleen de link naar Delpher kunt vinden, maar ook links naar allerlei andere kranten die (nog) niet via Delpher benaderd kunnen worden is een startpagina: <http://kranten-historisch.startpagina.nl/>. Zelf gebruik ik deze startpagina graag, omdat het een handig totaaloverzicht geeft van alle bekende gedigitaliseerde kranten per provincie. Je kunt daar meteen op een link klikken om op de juiste website te komen. Ook de link naar de 13 kranten

die Archief Eemland digitaal doorzoekbaar heeft gemaakt is daar te vinden. Bespaart me zoekwerk, dus tijd. Vandaar dus deze tip.

nawoord

Tot slot heb ik even op www.delpher.nl gezocht naar Thijs van Veen. Het zoeken met de zoekterm Thijs van Veen geeft 5.479

treffers, hierbij zijn ook veel treffers waarbij deze drie woorden los voorkomen. De zoekterm “Thijs van Veen”, dus als vaste combinatie, met dubbele aanhalingstekens, leidt tot 57 treffers en dat is al veel handzamer. Het zoeken op “Thijs van Veen” PROX Amersfoort leidt tot nul treffers.

Beknopt verslag Afdelingsledenvergadering (ALV) van 12 april jl.

door Arie van Herk

De afdelingsledenvergadering werd bezocht door 35 leden (incl. bestuur). Er is 1 afmelding. De voorjaarsvergadering staat, naast het vaststellen van het verslag van de vorige vergadering, in het teken van het vaststellen van het secretariële en financiële jaarverslag van de afdeling. Het ALV-verslag en het secretariële jaarverslag worden goedgekeurd. De kascontrolecommissie bestaande uit de heren Hovestad en Dijs heeft vastgesteld dat de uitgaven over 2015 doelmatig en rechtmatig, in overeenstemming met de begroting, zijn gedaan. Op basis van deze verklaring wordt het financiële jaarverslag 2015 goedgekeurd. De heren Hovestad en Dijs stellen de vergadering voor het afdelingsbestuur te dechargeren voor het in 2015 gevoerde financiële beleid en de penningmeester voor het beheer van de financiële administratie. De vergadering verleent de voorgestelde decharge.

Dhr. Dijs wordt herbenoemd en dhr. Offereins wordt benoemd als lid van de kascontrolecommissie 2016.

Dhr. Van Herk is statutair aftredend en stelt zich herkiesbaar. De vergadering stemt in met het voorstel van het bestuur om hem te herbenoemen als secretaris.

Dhr. Van Zuylen is statutair aftredend en stelt zich niet herkiesbaar. De voorzitter bedankt dhr. Van Zuylen voor zijn inzet voor de afdeling en specifiek voor het organiseren

van de lezingen. Hij overhandigt dhr. Van Zuylen een boekenbon. Vanwege het uitblijven van aanmeldingen voor deze functie is er een vacature in het bestuur. Het bestuur zal leden benaderen om deze vacature snel ingevuld te krijgen. Verder bedankt de voorzitter alle vrijwilligers die activiteiten voor de afdeling verrichten.

De heren Van Maren en Van Veen worden benoemd als afgevaardigde respectievelijk plaatsvervangend afgevaardigde naar de Algemene Vergadering van de NGV.

De voorzitter geeft een toelichting op de stukken van de Algemene Vergadering (AV) van 23 april a.s.:

- Een commissie heeft een huishoudelijk reglement opgesteld dat overeenkomt met de vernieuwingen binnen de vereniging. De afgevaardigde krijgt mandaat om hiermee in te stemmen.
- De NGV-jaarrekening 2015 is helder opgesteld en geeft een resultaat weer van € 58.552. Dit bedrag wordt ingezet voor automatiseringsactiviteiten, algemene reserve en jubileumfonds. De afgevaardigde krijgt mandaat om met de jaarrekening in te stemmen.
- De commissie huisvesting-NGV heeft een tussenrapportage opgesteld en de voorzitter van de commissie geeft in de AV een presentatie over de bevindingen.
- Het hoofdbestuur stelt voor om het aantal

nummers van Gens Nostra vanaf 2017 van 10 naar 6 per jaar terug te brengen om reden van kostenreductie. De afgevaardigde krijgt mandaat om hiermee in te stemmen.

- Verder stelt het hoofdbestuur voor om in 2017 een onderzoek uit te voeren naar een nieuw contributiesysteem uitgaande van een basisbedrag met een mogelijkheid voor het afnemen van extra modules, b.v. digitale of gedrukte periodieken. In de begroting van 2018 wordt het voorstel verwerkt. De afgevaardigde krijgt mandaat om in te stemmen met dit onderzoek.
- In het hoofdbestuur zijn drie leden statutair aftredend en er is een kandidaat voor de invulling van de aanwezige vacature. De afgevaardigde krijgt mandaat om in te stemmen met deze benoemingen.
- Mw. Vulmsma van de afdeling Amsterdam e.o. is sinds 1961 actief geweest in diverse functies binnen de NGV. Het hoofdbestuur onderschrijft het verzoek van het afdelingsbestuur van haar afdeling om haar het erelidmaatschap van de NGV toe te kennen. Statutair ligt de besluitvorming bij de AV en de afgevaardigde krijgt man-

daat om hiermee in te stemmen.

De voorzitter stelt voor om de positieve wending die binnen de NGV is ingezet te continueren en verder te gaan met vernieuwende activiteiten. De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de afgegeven mandaten om bovengenoemde onderwerpen in die lijn te steunen.

De voorzitter geeft aan dat hij, na een technische storing, het Facebookaccount van de afdeling opnieuw heeft ingericht. Helaas zijn alle vrienden verdwenen en hij verzoekt het account te bezoeken en zich opnieuw als vriend aan te melden. Tot slot vraagt hij aandacht voor het Famillement op 2 juni a.s. in Utrecht.

De afdeling Amersfoort en omstreken bestaat 18 december a.s. 45 jaar. Het bestuur verzoekt de leden de middag van 17 december te reserveren voor een extra bijeenkomst. De redactie informeert u over een samen te stellen jubileumnummer met als thema *een stukje familiegeschiedenis*.

Na een korte pauze wordt de avond vervolgd met een lezing van Willem van Maren over *Genealogie vóór 1600*.

Stel je voor

Mijn naam is **Peter Duijst**. Ik ben geboren in Bunschoten in 1954. Omdat mijn ouders nog steeds in Bunschoten wonen heb ik ervoor gekozen om lid van deze afdeling van de NGV te worden. Mijn beroep was verpleegkundige, manager ouderenzorg.

De aanleiding om met genealogie te beginnen was voor mij dat ik nu tijd heb om zaken op mijn gemak uit te zoeken, en ik heb interesse in geschiedenis, en dit in combinatie met een stukje familiehistorie lijkt me leuk om uit te zoeken.

Mijn onderzoek richt zich op de familie Duijst in Bunschoten. Dit is van mijn vaders kant. Hierbij ben ik flink op weg geholpen door de uitgave van het boek *Van wee*

bin jie d'r één. Hierin staat mijn grootvader vermeld en het gezin waar hij uit stamt. Verder doe ik onderzoek naar de naam Dijkema, dit is van mijn moeders kant. Deze familie komt uit de provincie Groningen. Ik gebruik GensDataPro, de laatste versie. Ik heb in eerste instantie gebruik gemaakt van Myheritage, maar ik werd gestoord van alle mailtjes over gevonden familieleden. De informatie was dan alleen beschikbaar in de pro-versie, en die is behoorlijk kostbaar. Hun benadering is behoorlijk agressief, ik had nauwelijks de eerste gegevens ingevuld na aanmelding en ik kreeg direct een telefoontje.

Tot nu toe heb ik geen echte problemen

ondervonden. Wel een keer dat een foto uit een archief niet bleek te kloppen bij de persoon.

Uiteindelijk wil ik voor mijn familie een website hebben, waarop zij niet alleen hun voorouders terug kunnen vinden, maar ook een stuk geschiedenis van de tijd waarin zij leefden. Dit met foto's, kaarten etc. Ik realiseer me goed dat dit veel tijd gaat kosten, maar dat is niet erg. Je kunt ook voortgang

van je onderzoek zichtbaar maken.

Ik vind het lastig te zeggen wat mijn grootste vondst tot nu toe is. Ik vind het al heel mooi dat ik veel kopieën van geboorteaktes, huwelijksaktes etc. kan downloaden. Ik ben net begonnen, heb pas beperkte data van 300 personen. Maar het is fijn om zaken uit te zoeken. Binnenkort wil ik een bezoek brengen aan het archief in Bunschoten.

Graag maak ik, als nieuw lid, gebruik van de gelegenheid om me aan jullie voor te stellen.

Mijn naam is **Jan Wijntjes**, bijna 64 jaar en woonachtig in het rustige maar altijd bruisende Achterveld. Ik heb 46 jaar als hoofdvoerder elektrotechniek / praktijkopleider bij Imtech gewerkt, maar ben na het faillissement sinds september 2015 werkloos. Daarnaast ben ik kaderlid bij het CNV, zing in een Shantykoor en ben momenteel nog voorzitter van de plaatselijke muziekvereniging.

Mijn interesse in genealogie werd gewekt nadat ik een keer een cd-rom van Stamboom de Luxe heb gekocht. Na de aanschaf van een nieuwe PC werkte dit programma niet meer en ben ik overgestapt op Aldfaer. Op dit moment probeer ik de demoversie van GensDataPro uit.

Mijn zoektocht gaat naar de families Wijntjes, Van Doorn, Braun en Schins.

Bij de familie Wijntjes ben ik terug tot ±1730 en moet verder zoeken in Duitsland.

Bij de familie Van Doorn ben ik tot ±1836 en moet in onze regio verder zoeken. Ik ben hiervoor wel een keer een dag naar het gemeentehuis in Zeist geweest maar moet waarschijnlijk verder zoeken in kerkelijke archieven. Bij de familie Braun ben ik tot ±1678. Hiervoor ben ik een keer een paar dagen naar Duitsland geweest en ben aldaar geweldig geholpen door het personeel van enkele gemeentehuizen. Zij vonden het zo leuk dat iemand uit Holland kwam zoeken en zij hielpen tot buiten de openingstijden met zoeken in de boeken en vertalen van archiefstukken vanuit het Hoogduits en Frans. Door hun medewerking ben ik in contact gekomen met iemand die in Duitsland toegang had tot de kerkelijke archieven. Ik wil nog wel verder zoeken in België. Bij de familie Schins ben ik tot 1834 en moet in Limburg verder zoeken.

Genealogie ervaar ik als een verslaving. Als je eenmaal bezig bent is het moeilijk om te stoppen. Binnenkort hoop ik meer tijd te hebben voor verdere zoekacties.

Een ongeluk op molen 'De Gunst' in Amersfoort

door Frans Roelvink

Drie van mijn overgrootvaders zijn tweemaal getrouwd geweest. Zij verloren hun eerste vrouw binnen één jaar na de geboorte van hun jongste kind. Een van deze vrouwen overleed zelfs in het kraambed, vier dagen na de geboorte van haar kind.

Over deze laatste vrouw gaat het in deze bijdrage, die zich op het einde van de negentiende eeuw afspeelt.

Op dinsdag 30 september 1890 gebeurde er een ongeluk op de molen *De Gunst* aan de Leusderweg in Amersfoort. De molenaars-

knecht, J.H. de Vries, viel door verschillende luiken naar beneden en kwam terecht op een wagen. Gelukkig constateerde een dokter enkel een hersenschudding, maar de vrouw van de molenaar, die hoogzwanger was van haar zevende kind, schrok zo van het ongeluk, waarvan zij kennelijk getuige was, dat zij ontijdig beviel. Helaas overleed zij enkele dagen later, op 4 oktober.

De molen van Nefkens in Amersfoort

Door onderzoek via Delpher in de oude kranten kwam ik achter deze geschiedenis, die in de familie onbekend was. Er werd tenminste niet over gesproken.

Die molenaar, Jan Nefkens, was een van mijn overgrootvaders. Hij was Brabander van geboorte en stamde uit een bekend Brabants molenaarsgeslacht dat onder meer op molens in Dussen, Chaam, Berlicum en Schijndel heeft gezeten. Hij was rond 1878 op de windkorenmolen *De Gunst* in Amersfoort op de hoek van de Daltonstraat en de Leusderweg terecht gekomen. Deze molen, vermoedelijk afkomstig uit Noord-Holland,

was daar in 1872 gebouwd. In 1886 kocht hij een zuigasmotor om niet afhankelijk te zijn van de wind. Naast het molenbedrijf had Nefkens ook een houtzagerij en een fiets-handel. Omdat Nefkens door de opkomst van de motoren en later de auto's, daar meer handel en dus brood in zag, werd de molen aan het begin van de vorige eeuw verkocht. Samen met enkele zoons werd Nefkens de oprichter van een bekende importeur van Franse auto's. Een zoon en later een kleinzoon hadden in Amersfoort een garagebedrijf op de hoek van de Vlasakkerweg en de Korte Bergstraat. De molen werd rond 1913 afgebroken en belandde uiteindelijk in het openluchtmuseum in het Drentse Zuid-Sleen, waar hij onder de naam *De Hoop* nog talrijke bezoekers trekt.

Kindersterfte en dan met name in het eerste levensjaar, kwam in de negentiende eeuw vaak voor. Tot meer dan 300 op de 1000 levendgeborenen overleefden het eerste levensjaar niet. Het ontbreken van borstvoeding is daar een van de oorzaken van. In het noorden van het land lag het cijfer lager, omdat daar juist wel borstvoeding werd gegeven, dit in tegenstelling tot het westen en zuiden van het land.

Een verbetering van de sociale omstandigheden vanaf ongeveer 1880 zorgde er samen met een toename van de werkgelegenheid voor dat de zuigelingensterfte vanaf die tijd daalde.

Moedersterfte kwam in de negentiende eeuw ook regelmatig voor. Naast kraamvrouwenkoorts en een langdurige bevalingstijd mogen ook hier de sociale omstandigheden in die tijd als oorzaak worden genoemd.

Volgens het CBS overleden in Nederland in de periode 2007 tot en met 2011 33 vrouwen aan de gevolgen van zwangerschap, baring of kraambed. Dit aantal is sindsdien gedaald.

Armenzorg op het platteland in de 18^e eeuw

door Willem van Maren

Wie nu in Nederland geen bestaansmiddelen meer heeft kan een beroep doen op de Bijstandswet. De overheid zorgt er dan voor dat de aanvrager voldoende geld of andere verstrekkingen ontvangt om in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Dit systeem werd in vroeger tijden armenzorg genoemd. Deze zorg werd toen soms uitgeoefend door het gemeente- of stadsbestuur, maar meestal door het kerkgenootschap waartoe men behoorde. Twee eeuwen geleden was het bijna ondenkbaar dat men niet tot een kerk zou behoren. Hierdoor kon elke arme wel een beroep doen op de hulp van zijn kerkgenootschap. De kerken hadden functionarissen, diakenen genoemd, die belast waren met de zorg voor de armen. Over de armenzorg in grote steden is al veel geschreven. Dit artikel belicht hoe de zorg op het platteland werd uitgevoerd aan de hand van de notulen van de kerkenraad in Doorn. Deze notulen zijn heel uitvoerig en geven daardoor een goed beeld van de denkwijze van de diakenen en hun manier van optreden.

De Nederlands Hervormde Kerk werd vóór 1815 de Gereformeerde Kerk genoemd en kende verschillende soorten functionarissen:

- De *kerkmeesters*, later ook wel kerkvoogden genoemd. Hun taak was het zakelijke beheer van het kerkgebouw en ook de betaling van het traktement (salaris) van de predikant en van de koster. De kerkmeesters hadden dus voornamelijk een financiële taak. Meestal behoorden de kerkmeesters tot de meest welgestelde inwoners van een gemeente. Men ging ervan uit dat wie zelf al veel bezittingen had, ook wel in staat zou zijn de bezittingen van het kerkgenootschap te beheren.
- De *ouderlingen* waren verantwoordelijk

voor het geestelijk leven. Zij hadden voortdurend contact met de predikant, legden huisbezoeken af en kwamen ook in actie als er een nieuwe dominee moest komen.

- De *diakenen* waren belast met de armenzorg. Zij hadden evenals de kerkmeesters te maken met financiële zaken en zij beheerden een eigen kas.
- De *predikant of dominee* preekte 's zondags een of twee keer, bediende de sacramenten van doop en avondmaal, zegende huwelijken in, leidde begrafenisdiensten en legde huisbezoeken af.

De kerkenraad werd gevormd door de ouderlingen, soms (zoals in Doorn) rekende men ook de diakenen daartoe. Ook de predikant had zitting in de kerkenraad.

Personen die in diepe armoede leefden, vaak door ziekte of ouderdom, mochten een beroep doen op hun kerkelijke gemeente voor ondersteuning. Dat was meestal de gemeente waar men woonde. Wie echter verhuisd was bleef behoren tot de diaconie van zijn oorspronkelijke dorp of stad. Om deze reden vroeg men bij verhuizing een acte van indemniteit aan. Hierin stelde de kerk van de plaats waar men vandaan kwam zich garant voor de verhuizer, voor het geval die ooit armlastig mocht worden. De diaconie in de nieuwe woonplaats liep zodoende geen risico om later voor het onderhoud van de nieuwe burger te moeten zorgen. Hier volgt een voorbeeld van een acte van indemniteit uit Maarn, een gehucht dat kerkelijk onder Doorn viel:

Wij Schout en Gerechte [=bestuurders] van Maarn en Maarsbergen declareeren [=verklaren] bij deezen dat ingevalle de Persoon van Jan Geseker geboren in deezen Gerechte, en zijnde van de Gereformeerde Godsdienst, dewelke voornemens is

zig metterwoon van hier, naar elders binnen deze Provincie te begeeven t'eeniger tijd tot armoede kwam te vervallen, dezelve door de diaconie der kerke van Doorn, waar onder de opgesetenen [=inwoners] deze Gerechts respectieve parochieeren [=kerkelijk vallen] of behoren, zullen moeten worden onderhouden en gealimenteerd [=verzorgd], in Conformité [=overeenkomstig] van de ordonn. der Ed. Mo. Hm. Staten deze Provincie [=wetgeving van het provinciebestuur] op den 5 Augustus 1777 gearresteerd [=vastgesteld].

Actum Maarn den 22 Junij 1789 In kennisse van mij (was geteekend) A.V.Geijtenbeek, secretaris

Uit de notulen van de kerkenraad blijkt duidelijk dat de diakenen hun taak heel serieus hebben opgevat en dat zij eigenlijk nooit twijfelden aan de noodzaak van hulpverlening. Wel was men beducht voor hulp aan personen die elders woonden en van wie geen acte van indemniteit werd getoond. Verder waren de financiële middelen van de diaconie beperkt waardoor de diakenen gedwongen waren een voorzichtig en zuinig beleid te voeren. De kerkenraad vond het ook heel belangrijk dat kinderen naar school gingen, daar wilde men graag bij helpen.

Oude mensen die niet meer voor zichzelf konden zorgen en weeskinderen werden door de diaconie ondergebracht (in de kost gedaan) bij een gezin dat daarvoor een vergoeding kreeg. Als zo'n persoon elders woonde en over een acte van indemniteit beschikte bekeken de diakenen ook of het niet voordeliger was als die hulpbehoevende terugkeerde naar Doorn. Enkele voorbeelden:

11 oktober 1792: *Ouderling Van Ree berigte, dat hij volgens last en advijs der Broederen [=mede-kerkeraadsleden] naar Scherpenzeel geweest was, om Jacomijn, dogter van Jan Aartse te besteden [=bij een gezin onder te brengen]; en zulks verriegt was bij Harman Ottensz voor f 44 in 't jaar,*

beginnende met 30 August 1722.

5 februari 1793: *Is besloten bij de Broederen [om] te Odijk moeite te doen, ten einde wij minder zouden kunnen furneren [=verstrekken] ten behoeve van Cornelia Westeneng, huisvrouw van Achterbergh; wordende zij (welk geheel voor onze lasten komt, terwijl hare twee kinderen door [de diakoniën van] Odijk en Driebergen onderhouden worden) met 10 a 15 stuivers be-deeld, en voor hare huishuur f 20 betaald. En is Broeder van Duchteren tot deze zaak ge-committeerd [= met deze zaak belast]. Intusschen zouden Broederen Diaconen eens rondzien om, voor minder prijs, aldaar een ander huisje te huren.*

6 augustus 1793: *Is geresolveerd [=besloten] om Jaantje Logt enige verbetering aan haar huisje te geven, waartoe Broeder Legemaet op zich genomen heeft, planken etc. ten goedkoopsten te bezorgen [=aan te schaffen] en 1 laken en 2 hemden te geven.*

7 september 1793: *Besloten om P. van de Hoeff, die blind is en dus buiten zijn schuld onmagtig is om te werken een soulaas [=ondersteuning] van f 3 te doen toekomen.*

20 november 1794: *Pieter van de Hoef onmagtig zijnde, om het schoolgeld voor zijne kinderen te betalen, is, op zijn verzoek, dit voor Diaconijrekening overgenomen.*

Klaas (ook wel Nicolaas) van Maren (1750–1837) was een neef van een van mijn voorouders. Hij woonde in Maarn en was daar een van de grotere boeren. Op 9 mei 1793 werd Klaas voorgedragen als diaken in Doorn. Drie weken later werd hij benoemd en hij aanvaardde deze benoeming. We komen hem nu regelmatig tegen in de kerkenraadsnotulen. Zo werd op 22-6-1794 de toestand van de arme Mie Slot weer eens besproken. Mie was ongehuwd maar had een dochter Gijsbertje die waarschijnlijk een lastig kind is geweest. Het meisje was al bijna vijftien jaar en de kerkenraad vond dat

zij oud genoeg was geworden om te gaan werken en zodoende wat inkomsten binnen te brengen.

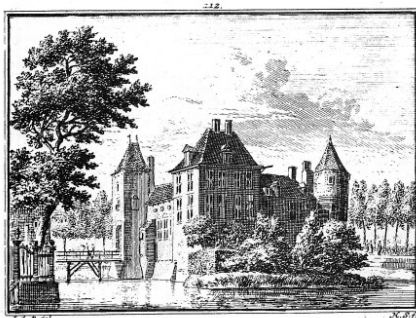
Is besloten, Mie Slot aan te zeggen dat zij haar dogter, welke anders in het wild opgroejen zou, moet laten dienen [=werken], of, dat wij het betalen der huishuur en 't brood des winters zullen inhouden. En zijn hier toe Broederen Cors van Ginkel & N. [Nicolaas = Klaas] van Maren gecommiteerd [=aangewezen].

Gijsbertje ging inderdaad werken, maar hield het niet lang vol. Dat beviel de kerkenraad allerminst. Mie ontving nog wel wat bijstand omdat zij ziek was, maar ze kreeg ook te horen dat ze het dubbele zou ontvangen zodra haar dochter weer werkte.

Twee jaar later liep de ambtstermijn van Klaas af en hij legde verantwoording af van de inkomsten en uitgaven die hij gedaan had voor de diaconie. Gedurende zijn ambtsperiode had hij 961 gulden, 10 stuivers en 12 penningen uitgegeven. Ontvangen had hij 989 gulden, 17 stuivers en 14 penningen. Het overschot van 28 gulden, 7 stuivers en 2 penningen werd overgedragen aan zijn opvolger Aart van Leersum. Klaas moet als diaken een goede indruk hebben gemaakt want het volgende jaar, op 6 mei 1796, werd hij gekozen tot ouderling.

Klaas leefde in onrustige tijden. In 1795 was de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden ten onder gegaan en opgevolgd door de Bataafse Republiek. Allerlei legers trokken rond. In januari 1795 bevond het hoofdkwartier van een Engels regiment zich in Doorn. De vrouw van een Engelse soldaat was onlangs bevallen van een dochtertje. Het meisje, Maria Anna, zou gedoopt mogen worden door de chirurgijn van het leger, maar die was Anglicaans. Het echtpaar liet hun kind liever dopen door een presbyteriaanse dominee. De presbyterianen vormen een kerkelijke richting waartoe ook de Nederlands Hervormde Kerk behoorde. Ze

troffen het want de predikant van Doorn, Johannes Clarisse, bleek Engels te spreken. Zij verzochten hem het kind te dopen nu zij nog in Doorn waren. Dat kon niet in de kerk, want die was als paardenstal in gebruik genomen door het leger. De kerkenraad zag in dat dit heel bijzondere omstandigheden waren en dat haast geboden was, want het leger ging opbreken. Zij stemde er mee in dat de doop bediend zou worden in het huis van H. Appeldoorn, waar het Engelse echtpaar was ingekwartierd.

Het HUIS DOORN.

Het huis Doorn (I. Tirion, Het verheerlijkt Nederland, Amsterdam 1745–1774)

Het bestuur van de Bataafse Republiek stuurde allerlei berichten uit en wilde zich ook bezig houden met de toestand van de kerkelijke bezittingen en de armenzorg. Dit vroeg extra aandacht en tijd van de kerkenraadsleden. In 1798, toen Klaas al weer was afgetreden, bleken er in de gemeente Doorn (inclusief Maarn en Maarsbergen) 30 personen door de diaconie verzorgd te worden. Op dat moment waren de gewone collectes niet meer genoeg om de kosten te dekken. Regelmatig werden er daarom extra inzamelingen gehouden. Een jaar eerder had de kerk nog 600 gulden gekregen van mevrouw Godin, de bewoonster van Huize Doorn, in ruil voor het verleggen van een kerkpad. Dat was voor die tijd een heel groot bedrag. Hiervan was 300 gulden bestemd voor de kerkvoogdij en 300 gulden voor de dia-

conie. Klaas ging daarna met de andere leden van de kerkenraad, inclusief de dominee, naar het kasteel om de deftige mevrouw Godin te bedanken voor haar royale gift. In de notulen lezen we dat de kerkenraad *door Mevrouw aller vriendlijkst ontvangen* werd (123 jaar later kocht Wilhelm II, de laatste Duitse Keizer, dit kasteel om er te gaan wonen).

Tot slot nog de lotgevallen van het gezin van een ander familielid van mijn voorvader (en ook een neef van Klaas van Maaren), iemand die moest aankloppen bij de diaconie. Op 15-12-1800 bespreekt de kerkenraad een voorstel van diaken Arris van Woudenberg. Hij heeft een verzoek om bijstand ontvangen van Grietje Jacobs, de weduwe van Dirk Peters van Maaren die in juli 1797 in Leusden is overleden. Dirk Peters van Maaren was geboren in 1737 in Maarn. Dirk was boerenknecht en kostwinner voor zijn gezin. Zijn overlijden was een ramp voor zijn gezin. Dirk en Grietje hadden acht kinderen gehad, maar enkelen ervan waren al overleden. Het jongste kind was het zoon-tje Jan en hij was pas acht jaar oud. Grietje heeft voor haar kinderen bijstand gevraagd. Men kende haar blijkbaar nog wel en het

stond niet ter discussie dat zij door de diaconie van Doorn onderhouden zou moeten worden. Men vroeg zich wel af hoe ernstig de situatie was en hoeveel de diaconie zou moeten bijdragen. Men besloot contact op te nemen met de diakenen van de kerk van Leusden om meer bijzonderheden te weten te komen. Tien dagen later op Eerste Kerstdag was dat nog niet gebeurd. De nood was blijkbaar hoog gestegen of Grietje was heel ongeduldig. Na de kerstdienst vergaderde de kerkenraad en besprak de zaak opnieuw. We lezen:

Nam broeder Woudenberg, die door de Weduwe Dirk Peters gedurig werdt lastig gevallen, aan, om naar Leusden te gaan ter bezichtiging van haren huislijken toestand.

De afloop van deze zaak is onbekend, maar de nakomelingen van Grietje blijken later in betere omstandigheden te verkeren. De hulp van de diaconie heeft hier ongetwijfeld bij geholpen.

Literatuur

H. Postema, *Bronnen van Doorn*, deel 5 (Acten van Indemniteit), deel 7 (Diaconie-Memoriaal) deel 10 (Handelingen des Kerkeraads te Doorn van 't jaar 1792 beginnende), Doorn 2002.

WieWasWie niet meer gratis

door Marcel van de Krol

Sinds 8 februari jl. heeft WieWasWie een abonnementenmodel ingevoerd en is dus grotendeels niet meer gratis.

Gebruikers hebben al gemerkt dat zogenaamde wildcards, een sterretje of een vraagteken, niet meer werken en ook een naam gedeeltelijk invoeren en dan klikken op *begint met* werkt niet meer. Ook het zoeken op twee personen werkt niet meer.

WieWasWie kost nu € 18,00 per jaar en is een Premium abonnement. Vrienden van het CBG (€ 40,00 per jaar) betalen € 10,00

per jaar voor WieWasWie en digitale vrienden (ook € 40,00 per jaar) betalen niets voor WieWasWie. Digitale vrienden ontvangen het blad Gen.magazine alleen digitaal als pdf-bestand. Tot half 2016 kun je bij het CBG zoekopdrachten alleen nog downloaden met punten die je bij je lidmaatschap krijgt. Daarna verdwijnt het puntensysteem en kun je onbeperkt downloaden. Wel is er een maximum aantal downloads per dag om misbruik te voorkomen. Het is dus zaak om vóór juli 2016 je punten op te maken.

Gebruikers van GensDataPro zullen gemerkt hebben dat het automatisch invoeren van gegevens uit WieWasWie met de WieWasWie-knop niet helemaal goed gaat. Dit komt door een gewijzigde html-code in

WieWasWie. Even een bestandje downloaden van de GensDataPro-site en installeren en alles werkt weer als vanouds. Dit werkt alleen voor gebruikers van de laatste versie 2.9.9.1.

Sporen van oorlog in Eemland

door Willem van Maren

Onlangs hebben bijna dertig organisaties in Eemland besloten te participeren in de overkoepelende organisatie *Platform Sporen van Oorlog in Eemland*. Het doel van de organisatie is het levend houden van de herinnering aan het lot, het gedrag en de dilemma's van burgers en geüniformeerden in oorlogstijd in Eemland. Het gaat hierbij om verhalen – liefst persoonlijke – over

mensen van vlees en bloed.

Als u als lid van een andere organisatie of persoonlijk belangstelling heeft voor dit onderwerp dan bent u welkom om mee te doen. Er is ongeveer drie keer per jaar een bijeenkomst en voor werkgroepen misschien iets vaker. Voor meer informatie kunt u contact opnemen via willemien@kampamersfoort.nl.

Samenvatting van de Zeven pijlers van het genealogisch onderzoek

door Arie van Herk

Illustratie: Rob van Drie, CBG.

Het voorzittersoverleg van genealogische verenigingen¹ heeft tijdens zijn vergadering van 21 maart 2015 de *Zeven pijlers van het genealogisch onderzoek* onderschreven. Het CBG formuleerde ze op initiatief van het voorzittersoverleg.

De deelnemers aan het voorzittersoverleg zullen het gebruik van de *Zeven pijlers* als 'code of practice' promoten in het kader van de bevordering van de kwaliteit van het genealogisch onderzoek.

In publicaties van o.a. *Ons Voorgeslacht* van de Hollandse Vereniging voor Genealogie 'Ons Voorgeslacht' en *GEN* van het CBG wordt uitgebreid ingegaan op de materie. Hierna vindt u een verkorte weergave.

Bereid je genealogisch onderzoek goed voor

Stamboomonderzoek is een historische discipline en de vorm van een onderzoek is nauw verwant met die van historici. Stel je zelf de vraag wat je wil onderzoeken. Be-

¹ Aan het voorzittersoverleg – dat in principe twee maal per jaar plaats vindt – wordt deelgenomen door de volgende verenigingen: HCC!genealogie; Hollandse Vereniging voor Genealogie *Ons Voorgeslacht*; Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde; Nederlandse Genealogische Vereniging; Sectie Genealogie van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap; Vereniging Veluwe Geslachten. Daarnaast nemen deel: Brancheorganisatie Archieven in Nederland (Brain); CBG | Centrum voor Familiegenealogie.

gin met een oriënterend onderzoek. Vervolg dit met een bronnenonderzoek. Verwerk de gevonden informatie, bij voorkeur in een database van een genealogisch programma. Kom tot de conclusie of de vraag is beantwoord. Werk in kleine stappen en routes. Dit kan b.v. via het uitwerken van één generatie of het volgen van een stamreeks.

Ga kritisch om met je bronnen van informatie

Een bron is kortgezegd *elk object en elke persoon waaraan informatie wordt ontleend*. Vraag je af of er sprake is van een originele bron, bijvoorbeeld: een geboorte-, huwelijks- of overlijdensakte, een notariële akte, etc. Let op dat in Doop-, Trouw- en Begravingboeken (DTB) vaak de datum van doopen, respectievelijk begraven wordt opgenomen in plaats van de geboorte-, respectievelijk de overlijdensdatum.

Verantwoord de bron van je informatie

Bij de registratie van de gevonden informatie is het belangrijk om de bron van de informatie helder weer te geven. Bij het citeren in de annotatie en verantwoording van stukken uit het Nationaal Archief dient het archief tenminste eenmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling. Volledig: Nationaal Archief, Den Haag, DTB kopie Zuid-Holland; Ouderkerk a/d IJssel, nummer toegang 3.04.16.110, inventarisnummer ... Verkort: NL-HaNA, DTB Ouderkerk a/d IJssel, 3.04.16.110, inv.nr. ... Een akte via zoekakten: Netherlands, Provincie |Registration, jaar-jaar, Film # nummer, Plaatsnaam, jaar van overlijden, afbeeldingnr., bladnr., aktenr. In de genealogische database registreer je de plaatsnaam en de datum van de gebeurtenis, je kan daarbij dan volstaan met het vermelden van het aktenr. of de pagina van het DTB-boek. Dit geeft dan als resultaat bijvoorbeeld: *persoonsnaam*, geboren te

plaatsnaam adres op 11-12-1894 12.30 uur, akte 83 (getuige: *naam, beroep*), *beroep betrokkene*, overleden (46 jaar oud) te *plaats* op 8-7-1941 16.00 uur, akte 301 (getuige: *naam, beroep*), trouwt (respectievelijk 27 en 21 jaar oud) te *plaats* op 2-6-1922 akte 12 (getuigen: *naam*, *beroep* en broeder des bruidegom; *naam*, *beroep* en broeder bruid) met *naam bruid*, etc.

Bouw een solide bewijsvoering op

Bij het uitwerken van de gevonden informatie is het belangrijk om een solide bewijsvoering op te bouwen. Bij elke persoon hoort informatie over geboorte, overlijden en namen van ouders. Veelal vindt een huwelijk plaats, waarbij de informatie over geboorte, overlijden van de partner(s) met bijbehorende ouders een aanvulling wordt. In een huwelijksakte of huwelijksbijlagen staat aanvullende informatie over de personen. Let op aantekeningen in de kantlijn waarin o.a. doorhalingen worden vermeld. In huwelijksakten wordt in de kantlijn een echtscheiding bijgeschreven.

Respecteer privacy en persoonlijke levenssfeer

Bij de verwerking van de gegevens dien je hiermee respectvol om te gaan. Betreft het personen die nog in leven zijn, dan mag je deze informatie voor eigen gebruik wel opnemen in jouw database. Bij publicatie dien je de gegevens van de personen die nog in leven zijn anoniem te maken. Meestal kan je dit instellen in het genealogieprogramma. Tijdens het aanmaken van de output wordt de informatie van die persoon in veel gevallen weergegeven als: <prive>achternaam. Een tweede belangrijk aspect is het vastleggen en verspreiden van persoonlijke informatie, b.v. uitspraken van een rechtbank. Het kan pijnlijk overkomen als je waarschijnlijk informatie met enige stelligheid publiceert waardoor gerelateerde personen een onterecht stempel opgedrukt krijgen.

Respecteer het auteursrecht

Als je gebruik maakt van illustraties is het van belang de bron te noemen. Problemen zijn te voorkomen als je de eigenaar van de bron om toestemming vraagt om de illustratie te mogen gebruiken. Op internet is veel informatie te vinden over het verjaren van auteursrechtelijk beschermde bronnen.

Deel het resultaat van je genealogisch onderzoek

Genealogisch onderzoek wordt door veel personen uitgevoerd. Een belangrijk aspect is de resultaten te delen. Het begint

vaak binnen de familie die je deelgenoot maakt van de resultaten van het familieonderzoek en de verhalen die je hebt verzameld. Je bepaalt zelf de vorm en aan wie. Mogelijkheden zijn het uitgeven van een boek, publicatie op een (eigen) website, etc. Als je via digitale weg de resultaten beschikbaar stelt bestaat de mogelijkheid om het in een besloten groep te doen, waarvan je zelf de medegebruikers of de mederaadplegers uitnodigt. Een andere manier is om het in een open publicatie te doen, waarbij je op de integriteit van een persoon moet vertrouwen dat deze netjes met de informatie omgaat.

De vrouw in de genealogie – 70 jaar NGV, een uitnodiging

door Leo van der Linden, Jos Grimmelikhuisen, Tineke Hartman-van der Meulen, Arie van Herk, Anny Käyser-van der Zee, Ronald Kok, Annette van der Linden-Boonstra en Lex van der Linden

Komend najaar viert de Nederlandse Genealogische Vereniging haar 70^e verjaardag en dat willen we niet ongemerkt voorbij laten gaan. Gekozen is voor een extra feestelijke publicatie voor alle leden in het najaar met de vrouw in de hoofdrol. Het thema is de vrouw in de genealogie. Dat kan een sterke of een bijzondere vrouw zijn.

Schoolplaat uit 1981 door H. v.d. Wusten

Ongetwijfeld heeft u bij uw familieonderzoek een bijzondere en/of sterke vrouw gevonden, een vrouw met een ijzeren wil om haar ideaal te bereiken of zich moedig te verzetten tegen onrecht. Vrouwen in bittere armoede die hun gezin aan het eten wisten

te houden of juist hulp aan de armsten organiseerden. Er is ruimte in tijd, plaats en locatie. Artikelen met dit thema, voor de jubileumeditie, kunt u vanaf dit moment inzenden. Doet u mee? We denken bijvoorbeeld aan een korte monografie of levensschets van een sterke vrouw, aangevuld met genealogische gegevens of een genealogisch fragment, een afstammingsreeks, een foto met een bijzonder verhaal, een fotoportret, een korte familiegeschiedenis of een dameslijn: een stamreeks van een bijzondere vrouw van moeder op moeder (met toelichting waarom deze vrouw is gekozen). Wellicht heeft u zelf nog een idee.

Voorwaarden voor deelname zijn:

- De bijdrage is kort en maximaal vier pagina's lang exclusief illustraties;
- De bijdrage is niet eerder fysiek of digitaal gepubliceerd;
- Een illustratie is vrij van rechten en digitaal wenselijk in minimaal 300 dpi;
- Bronvermelding buiten de Burgerlijke Stand en DTB-boeken is noodzakelijk;
- De bijdrage is beschikbaar voor publicatie.

Inzenden is mogelijk tot 1 juni 2016

en wel digitaal via: ngv-70-jaar@ngv.nl. Voor de richtlijnen zie http://www.ngv.nl/Nieuws/pdf/Richtlijnen_jubileumeditie.pdf.

De eerlijkheid gebiedt op te merken dat geen garantie van plaatsing kan worden gegeven. Wel zal altijd met de auteur worden overlegd over al dan niet plaatsing en eventuele aanpassing. Er is een redactieteam sa-

mengesteld onder hoofdredacteurschap van Leo van der Linden te Zoetermeer en budget beschikbaar gesteld om de uitgave fysiek mogelijk te maken. Het team heeft er zin in en ziet uw bijdrage met belangstelling tegemoet.

Bij vragen en onduidelijkheden geven we graag nadere toelichting.

Jubileumnummer: een stukje familiegeschiedenis

door de redactie

Aan het eind van dit jaar viert onze afdeling haar 45-jarige bestaan, oftewel het negende lustrum. We zullen dit jubileum vieren op zaterdag 17 december 2016 in De Brug, vanaf januari 2010 onze vertrouwde locatie. Het is voor het eerst na de St. Aegtenkapel (14-12-1991), Buytenplaats de Heiligenberg (14-12-1996), Museum Nederlandse Cavalerie (in de Bernhardkazerne) (14-12-2001), Museum Flehite (18-12-2006) en Hofje *Armen de Poth* (10-12-2011) dat wij voor de jubileumviering niet uitwijken naar een andere dan de gebruikelijke locatie. In ons volgende nummer wordt het programma van de jubileumviering op 17-12-2016 nader bekendgemaakt.

Bij een jubileumviering hoort ook een jubileumnummer. Ook dat is een traditie bij ons. Zo hadden we als thema's van onze jubileumnummers mijn favoriete voorouder, alle afdelingsbestuursleden en mijn overgrootouder.

Het thema van ons volgende jubileumnummer is *een stukje familiegeschiedenis*. Met familiegeschiedenis bedoelen we dat het kan gaan over uw familie. Over een ge-

beurtenis in uw familie, of over een verhaal dat in uw familie in omloop is. Of over de woonomgeving van uw familie, of over een ontdekking die u in uw familieonderzoek deed, of over een toevalsvondst. Met een stukje bedoelen we dat we ook kleine(re) artikelen op prijs stellen. We denken aan artikelen van maximaal 500 woorden, maar meerdere kleinere artikelen zijn ook van harte welkom, bijvoorbeeld artikelen van tien regels. Een illustratie bij uw artikel, in de vorm van een foto, stellen we bijzonder op prijs. Het is niet de bedoeling dat we uitgebreide kwartierstaten, parentelen of genealogieën gaan publiceren.

Het jubileumnummer van ons afdelingsperiodiek zal omstreeks 1 september 2016 verschijnen. U kunt uw bijdrage(n) indienen tot 1 juli 2016 door te e-mailen naar redactie@amersfoort.ngv.nl, met als onderwerp van uw e-mail bijdrage(n) jubileumnummer. U kunt uw bijdrage(n) in uw e-mail opnemen, maar het kan ook in de vorm van een of meer bijlagen. Een foto graag in de vorm van een bijlage bij uw e-mail.

Wij zien uw bijdrage(n) graag tegemoet (tot 1 juli 2016).

Facebook

door Willem van Maren

Door een misverstand bij Facebook is ons account tijdelijk verwijderd geweest. Inmiddels is onze facebook-pagina weer in de lucht, maar al onze vrienden blijken te zijn

weggehaald. U zult daardoor onze berichten niet meer kunnen zien. Wilt u zich a.u.b. weer aanmelden als vriend op de pagina van NGV Amersfoort?

Inhoudsopgave

Ten geleide	21
Colofon	21
Lezingen & Activiteiten	22
Ledenbestand	24
Van uw voorzitter	25
Fotodatering en identificatie	25
Oud schrift	27
Willem Hendrik Kam, gemeentearchitect van Amersfoort	29
Delpher: de krant als bron voor genealogisch onderzoek	31
Beknopt verslag Afdelingsledenvergadering (ALV) van 12 april jl.	33
Stel je voor	34
Een ongeluk op molen 'De Gunst' in Amersfoort	35
Armenzorg op het platteland in de 18 ^e eeuw	37
WieWasWie niet meer gratis	40
Sporen van oorlog in Eemland	41
Samenvatting van de Zeven pijlers van het genealogisch onderzoek	41
De vrouw in de genealogie – 70 jaar NGV, een uitnodiging	43
Jubileumnummer: een stukje familiegeschiedenis	44
Facebook	44

Retouradres:
Herfsttuin 24
3772 VJ Barneveld

PostNL
Port betaald

